

עפ"ג 23582-12-24 - פלוני נ' מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

עפ"ג 23582-12-24

לפני: כבוד השופטת יעל וילנר כבוד השופט עופר גרוסקופף כבוד השופט יחיאל כשר

המערער: פלוני
נגד

המשיבה: מדינת ישראל
ערעור על גזר דינו של בית המשפט המחוזי מרכז-לוד (הרכב סגן הנשיאה ע' קובו והשופטים: מ' קרשן ומ' גרינברג), מיום 30.10.2024 בתפח"ע 38162-09-22
ט"ו בשבט, התשפ"ה (13.2.2025).

תאריך ישיבה: בשם המערער: בשם המשיבה: עו"ד יעל שרף

פסק-דין

השופטת יעל וילנר:

1. ערעור על גזר דינו של בית המשפט המחוזי מרכז-לוד (סגן הנשיא ע' קובו, והשופטים מ' קרשן ומ' גרינברג) בתפח"ע 38162-09-22 מיום 30.10.2024, שבגדרו נגזרו על המערער 50 חודשי מאסר בפועל (בניכוי ימי מעצרו) ועונשים נלווים.

רקע וכתב האישום

2. לפי המתואר בכתב האישום, במהלך השנים 2022-2023, התגורר המערער, כבן ארבעים בעת ביצוע המעשים הנדונים, בשכנות לבת זוגו - אמה של ב', ילידת 2013. מעת לעת, לנו יחדיו המערער, בת הזוג וילדיה הקטינים בדירתו של המערער או בדירתה של בת זוגו; ובמהלך חודש פברואר 2022 אף התגוררו יחדיו תקופה מסוימת, בדירתה של בת הזוג (להלן: הדירה).

באישום הראשון מתואר כי במהלך חודש פברואר 2022, בשעת ערב מאוחרת, עת ישנה ב' לבדה בסלון הדירה, ניגש אליה המערער, הפשיל את מכנסיו ותחתוניו, חשף את איבר מינו, והניח עליו את ידה של ב'. ב' הזיזה את ידה, אחזה בבובתה, וחזרה לישון; לאחר מכן, אחז המערער בשנית בידה של ב', והניח אותה שוב על איבר מינו החשוף תוך שהוא מנענע את ידה. בעקבות המעשה התעוררה ב', ומשהבחינה במערער הרים האחרון את מכנסיו ותחתוניו ורץ לאחד החדרים בדירה. בגין מעשה זה, הואשם המערער בעבירה של מעשה מגונה במשפחה - עבירה לפי סעיף 351(ג)(2) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין או החוק), בנסיבות סעיף 348(ב) לחוק, ביחד עם סעיפים 345(ב)(1), 345(א)(1) ו-345(א)(4) לחוק.

עניינו של האישום הרביעי בעבירת ניסיון לביצוע מעשה מגונה, שנעברה כלפי ו' - בתם הקטינה של חבריו של המערער, ילידת 2008. בהתאם למתואר בכתב האישום, במהלך חודש יולי 2020, עת שהתה ו' לבדה בבית הוריה הגיע המערער לביתה, התיישב לצידה של ו' על הספה בסלון הבית, והציע לה להתנסות בנשיקה בפה. משסירבה ו', קמה והתרחקה, פנה אליה המערער בשנית והציע לה לגעת באיבר מינו. גם להצעה זו סירבה ו', ובעקבות זאת קם המערער, התקרב אל ו', נישק את מצחה ועזב את הבית. בגין מעשים אלו, הואשם המערער בעבירה של ניסיון למעשה מגונה בקטינה - עבירה לפי סעיף 348(ב) לחוק העונשין, בנסיבות סעיפים 345(ב)(1) ו-345(א)(1) לחוק, ביחד עם סעיף 25 לחוק.

3. המערער הכחיש באופן גורף את המיוחס לו. לאחר הליך הוכחות, ניתנה ביום 13.6.2024 הכרעת הדין בעניינו של המערער, במסגרתה הורשע באישומים המפורטים לעיל. יצוין לשלמות התמונה, כי במסגרת הכרעת הדין זוכה המערער מחלק מהאישומים שיוחסו לו (האישום השני והשלישי בכתב האישום), ועל כן לא ארחיב בעניינם.

גזר דינו של בית המשפט המחוזי

4. ביום 30.10.2024, גזר בית המשפט המחוזי את דינו של המערער. במסגרת גזר הדין נקבע כי יש לראות בשני המעשים כאירועים נפרדים; לקבוע מתחם ענישה נפרד לכל אישום בו הורשע; ולגזור בהתאם את העונש הכולל.

5. בהמשך לכך, עמד בית המשפט על הערכים המוגנים בהם פגע המערער בעת ביצע עבירות בשתי קטינות - ב', שהייתה בת כ-8-9 שנים בעת ביצוע העבירה; ו-ו', שהייתה בת 11 שנים. בכלל זה, עמד בית המשפט על הפגיעה בכבודן ובפרטיותן של נפגעות העבירה; בזכותן לאוטונומיה על גופן; בשלומן; ובשלוות חייהן. כמו כן, בנוגע לפגיעה ב-ו', נקבע כי היא הסבה לה נזק פסיכולוגי, וביחס לפגיעה ב-ב' - אשר התרחשה בביתה, תוך ניצול המערער את קרבתו אליה ואת האמון שנתנה בו בהיותו דמות אב עבורה - צוינה הפגיעה הקשה בביטחונה בתא המשפחתי, וביכולתה לתת אמון במבוגרים האמונים על שלומה.

עוד עמד בית המשפט המחוזי על החומרה הגלומה בעבירות מין ועל כך שסעיף 355 לחוק העונשין אף מטיל עונש מזערי של 45 חודשים בגין עבירת מעשה מגונה במשפחה. נקבע, כי נסיבות מעשיו של המערער הן חמורות, בהתחשב בכך שהמערער פגע בשתי קטינות צעירות, בפרקי זמן שונים, תוך ניצול פער הגילים בינו לבינו, מעמדו, קרבתו אליהן, נגישותו לביתן, והאמון שנתנו בו נפגעות העבירה והוריהן. בהתחשב במכלול הנסיבות, נקבע כי מידת הפגיעה של המערער בערכים המוגנים מצויה ברף הבינוני.

6. בהתחשב בכל האמור, וכן במדיניות הענישה הנוהגת ביחס לעבירות מין בקטינים בני משפחה, ובעונש המינימום הקבוע בחוק ביחס לאישום הראשון - קבע בית המשפט מתחם ענישה שנע בין 45-65 חודשי מאסר ביחס לאישום הראשון; וביחס לאישום הרביעי - בהתחשב בכך שהמערער הורשע בעבירה של ניסיון למעשה מגונה, ללא מגע פיזי בקטינה, שאף אינה בת משפחה - נקבע מתחם ענישה שנע בין 6-18 חודשי מאסר.

7. באשר לנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה, נתן בית המשפט המחוזי את דעתו לנסיבותיו האישיות של המערער, אשר הורשע בעבר בשלוש עבירות של איום, הטרדה והפרת הוראה חוקית. כמו כן, בית המשפט עמד על כך שהמערער גילה במהלך המשפט חוסר אמפתיה למתלוננת ו' ולעדים; הביע יחס מזלזל להליך, שהתבטא בפרצי צחוק במהלך הדיונים ללא סיבה; ונמנע מלהביע חרטה על מעשיו. בסופו של דבר, בשקלול מכלול הנסיבות, בית המשפט המחוזי קבע שיש לגזור את עונשו של המערער בשליש התחתון של מתחמי הענישה, וגזר עליו את העונשים הבאים: 50 חודשי מאסר בפועל (בניכוי ימי מעצרו); 18 חודשי מאסר על תנאי, לבל יעבור במשך שלוש שנים משחרורו ממאסר כל עבירת מין מסוג פשע; תשעה חודשי מאסר על תנאי, לבל יעבור במשך שנתיים משחרורו ממאסר כל עבירת מין מסוג עוון; ופיצוי לנפגעות העבירה בסך 45,000 ש"ח (35,000 ש"ח לזכות ב', ו-10,000 ש"ח לזכות ו').

טענות הצדדים בערעור

8. טענות המערער מכוונות, בעיקרו של דבר, כנגד מתחם הענישה שנקבע בגין האישום הראשון, כאמור - 45-65 חודשי מאסר. נטען, כי בשים לב לכך שמדובר באירוע חד פעמי וקצר בזמן, שלא כלל נגיעות באיבריה המוצנעים של ב', יש לקבוע כי מתקיימים בענייננו "טעמים מיוחדים" שבגינם יש הצדקה לחרוג לקולא מהעונש המזערי הקבוע בחוק לעבירה שבה הורשע המערער (45 חודשי מאסר). עוד נטען, כי אף הטלת עונש של מאסר מותנה יכולה להוות הצדקה להטלת עונש מאסר בפועל הנמוך מהעונש המזערי הקבוע בחוק; כי הרף המינימלי הקבוע בחוק אינו מידתי בנסיבות העניין, ואינו תואם את מעשיו של המערער; וכי מתחם הענישה שקבע בית המשפט המחוזי חורג לחומרה ממתחמי הענישה שנקבעו על ידי הערכאות השונות בנסיבות דומות. לבסוף, בנוגע לעונש שנגזר בתוך מתחם הענישה, טוען המערער כי לא היה מקום לזקוף לחובתו את התנהלותו במהלך הדיונים בהליך, וכי היה על בית המשפט

לתת משקל רב יותר לכך שעברו הפלילי אינו כבד; לעובדה שזוכה משני אישומים מתוך הארבעה שיוחסו לו; ולמשך הזמן שעבר מאז מעצרו - נסיבות שתומכות כולן, לטענתו, בגזירת העונש ברף התחתון של מתחם הענישה. עוד הדגיש המערער, כי בחר להשלים עם הכרעת הדין ולקחת אחריות על מעשיו ועל הנזק שגרם לנפגעות העבירה, וכי גם בכך יש כדי לתמוך בקבלת ערעורו וקיצור עונשו.

9. המשיבה, מנגד, סומכת את ידיה על גזר דינו של בית המשפט המחוזי, וסבורה כי דין הערעור להידחות. לטענתה, העונש שהוטל על המערער הולם את חומרת מעשיו, ואינו מצדיק את התערבותה של ערכאת הערעור. בתוך כך, מדגישה המשיבה את גילן הצעיר של נפגעות העבירה, את נסיבות ביצוע העבירות, אשר בוצעו כאמור בביתן של נפגעות העבירה, וכן את הנזק שנגרם להן, ובפרט למתלוננת ב'.

דין והכרעה

10. כידוע, ערכאת הערעור אינה נוטה להתערב בעונש שהוטל על ידי הערכאה הדיונית אלא במקרים חריגים, שבהם נמצא כי נפלה בגזר הדין טעות מהותית ובולטת, או כאשר ניכרת סטייה קיצונית ממדיניות הענישה הנוהגת (ראו, מיני רבים: ע"פ 101/24 מדינת ישראל נ' סעדי, פס' 9 (22.1.2025); ע"פ 1250/24 עליאן נ' מדינת ישראל, פס' 6 (31.10.2024)). עניינו אינו בא בקהלם של מקרים חריגים אלו.

11. המערער טוען כאמור כי מתקיימים בעניינו "טעמים מיוחדים" שמצדיקים חריגה מהעונש המזערי שנקבע בסעיף 355 לחוק בגין העבירה בה הורשע במסגרת האישום הראשון, וכי מטעם זה היה מקום 'להנמיך' את הרף התחתון של מתחם הענישה שנקבע לו, ובהמשך לכך - לגזור עליו עונש קל יותר. דין הטענה להידחות. לא מצאתי שעלה ביד המערער להוכיח כי נסיבות ביצוע העבירה, מצביעות על טעמים מיוחדים המצדיקים להקל עמו; אדרבה - המעשים שביצע, מתאפיינים בחומרה הרבה שבגינה קבע המחוקק עונש מזערי לעבירה שבה הורשע.

12. נפגעת העבירה, ב', היא כאמור קטינה; בית משפט זה חזר ועמד על החומרה היתרה שבעבירות מין המבוצעות בקטינים, תוך שצוין כי "המעשים, הצלקות הנפשיות העמוקות הנחרתות בנפשם, הפגיעה בתפקודם השוטף במסגרות החיים השונות, הזוגיות, החברתיות, האישיות ואחרות - כל אלה הם אך מקצת הטעמים לחומרתן היתרה של עבירות המין המבוצעות בקטינים" (ע"פ 6690/07 פלוני נ' מדינת ישראל, פס' 6 (10.3.2008)). זאת ועוד, המערער ביצע את זממו בקטינה ב' תוך ניצול מחפיר של מעמדו כדמות אב עבורה, ושל האמון שנתנו בו, היא ואמה; כפי שנזדמן לי לציין בעבר, "השבר עמוק עוד יותר שעה שמבצע העבירות הוא אדם שהקורבן רואה בו דמות חיובית ונותן בו את אמונו" (ראו: ע"פ 8153/19 פלוני נ' מדינת ישראל, פס' 45 (20.10.2020)); ואם לא די בכל אלו, העבירה שביצע המערער

ב-ב' נעשתה בביתה-מבצרה. בעניין אחר, עמדתי על הצורך לאמץ גישה מחמירה ההולמת את חומרתן של נסיבות אלו:

"נאמר בקול צלול. ידע כל אב או אדם הממלא דמות אב על פי חוק, כי בתו הקטינה רשאית לצפות ממנו להשגחה ולהגנה. ואם, חלילה, הגורם שהבת אמורה לבטוח בו יותר מכל בבית - בד' אמות המקום שאמור להיות מרחבה החופשי והבטוח - פוגע בה, הרי כי אז ייגזר עליו עונש חמור. על העונש לתת ביטוי מוחשי וקונקרטי לסלידה הערכית והחברתית מהתנהגות כזו ומהפגיעה בקטינה" (ע"פ 1053/17 פלוני נ' מדינת ישראל, פס' 4 (7.3.2018)).

14. מכל הטעמים הללו, לא מצאתי כי מתקיימים בענייננו "טעמים מיוחדים" לקולא, כפי שטוען המערער; רחוק מכך. אין בידי אפוא לקבל את טענות המערער בנוגע למתחם העונש שנקבע לו. כמו כן, לא מצאתי עילה להתערב בעונש שנגזר בתוך המתחם. בהתחשב בטיב העבירות שביצע המערער; בנסיבות ביצוען, ובכלל זה, ניצול פערי הכוחות בינו לבין נפגעות העבירה; גילן של האחרונות במועד ביצוע העבירות; ניצול האמון שנתנו בו הנפגעות ומשפחותיהן; הנזק שנגרם להן; והעובדה שהמחוקק העמיד את העונש המזערי לאחת מהעבירות בהן הורשע המערער על 45 חודשים, כאשר לצידה הורשע המערער בעבירה נוספת שביצע במתלוננת אחרת, בזמן ובמקום שונה, אף היא בבית מגוריה - נוכח כל אלו, אני סבורה כי העונש שהטיל בית המשפט המחוזי על המערער הולם את חומרת מעשיו, וכי אין מקום להתערב בו.

15. סוף דבר: לאור כל האמור, אציע לחבריי כי נדחה את הערעור, ונותיר את גזר הדין על כנו.

יעל וילנר
שופטת

השופט ע' גרוסקופף:

אני מסכים.

עופר גרוסקופף
שופט

השופט י' כשר:

אני מסכים.

יחיאל כשר
שופט

הוחלט לדחות את הערעור, כאמור בפסק דינה של השופטת י' וילנר.

ניתן היום, ה' באדר התשפ"ה (5.3.2025).

יחיאל כשר
שופט

עופר גרוסקופף
שופט

יעל וילנר
שופטת